

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget (2. samling)
(Alm. del - bilag 1116)
energiministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	19. september 2002

Med henblik på møde i Folketingets Europaudvalg den 27. september 2002 – dagsordenspunkt rådsmøde (transport, telekommunikation og energi) den 3.-4. oktober 2002 – vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen (energidelen).

Samlet aktuelt notat til Europaudvalget

**Rådsmøde Transport, telekommunikation
og energi den 3.-4. oktober 2002
(energidelen)**

**10. a og b Indre marked for el og gas
(KOM (2202)304) [*](#)**

**11. a Forslag til Europa-Parlamentets og
Rådets Direktiv om**

**koordinering af foranstaltninger med
hensyn til**

**forsyningssikkerhed for olieprodukter
(KOM(2002) xxx) [*](#)**

**11. b Forslag til Europa-Parlamentets og
Rådets direktiv vedrørende**

**foranstaltninger til at sikre
forsyningssikkerhed for**

naturgas(KOM(2002)xxx) [*](#)

**10. a og b: Indre marked for el og gas
(KOM (2202)304)**

**Revideret notat - ændringer er angivet
ved streg i margenen.**

Resumé

Kommissionen fremlagde den 2. maj 2001 for Rådet en pakke med forslag til fremskyndelse og uddybning af det indre

marked for el og gas. Pakken består af en meddelelse fra Kommissionen om gennemførelsen af det indre marked for energi, et forslag til ændring af el- og gasdirektiverne med henblik på fremskyndelse og uddybning af el- og gasliberaliseringen, samt et forslag til forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling.

Det Europæiske Råd besluttede på sit møde i Barcelona den 15.-16. marts 2002 kraftigt at opfordre Rådet og Europa Parlamentet til så

tidligt som muligt i 2002 at vedtage de foreliggende forslag vedrørende sidste stadium af åbningen af markedet for elektricitet og gas, herunder

- Frit valg af leverandør for alle europæiske forbrugere bortset fra husholdninger fra 2004.
- Beslutning om de videre foranstaltninger for husholdningerne inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2003.
- Adskillelse mellem transmission og distribution på den ene side og produktion og forsyning på den anden side.
- Ikke-diskriminerende adgang til nettene, baseret på gennemsigtige og offentligtgjorte priser.
- Oprettelse af en tilsynsmyndigheder i de enkelte medlemsstater.
- Forordning om grænseoverskridende elhandel.

Det Europæiske Råd bekræftede i Sevilla tidsplanen fra Barcelona.

Den 13. marts 2002 vedtog Europa-Parlamentet ved førstebehandlingen en række ændringsforslag til Kommissionens forslag. På baggrund af Europa-Parlamentets ændringsforslag, resultatet fra Det Europæiske Råds møde i Barcelona samt forhandlingerne i Rådsregi fremlagde Kommissionen den 7. juni 2002 reviderede forslag til ændring af el- og gasdirektiverne og forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

1. Baggrund og indhold

Status

Kommissionen fremlagde den 2. maj 2001 for Rådet en pakke med forslag til fremskyndelse og uddybning af det indre marked for el og gas. Pakken består af en meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af det indre marked for energi, et forslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/92/EC og 98/30/EC om fælles regler for det indre marked for elektricitet og naturgas, samt et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling.

Den 13. marts 2002 vedtog Europa-Parlamentet ved førstebehandlingen en række ændringsforslag til Kommissionens forslag. På baggrund af Europa-Parlamentets ændringsforslag, resultatet fra Det Europæiske Råds møde i Barcelona samt forhandlingerne i Rådsregi fremlagde Kommissionen den 7. juni 2002 et ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet og naturgas, samt forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling.

Forslaget til direktiv har hjemmel i artikel 95 TEF, mens forslaget til forordning har hjemmel i artikel 75, stk. 1, TEF, og begge skal derfor behandles af Europa-Parlamentet og Rådet efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 TEF.

Kommissionens meddelelse

I meddelelsen, der ledsager direktivforslaget og forslaget til forordning, redegør Kommissionen for de hidtidige fremskridt i gennemførelsen af det indre marked for el og gas. Endvidere redegøres der for arbejdet i de såkaldte

Firenze- og Madrid-fora om harmonisering af tarifieringen og andre regler for grænseoverskridende handel med henholdsvis el og gas.

Meddelelsen påpeger, at der er sket betydelige fremskridt i liberaliseringen af navnlig elmarkederne, men også gasmarkederne. Det har medført betydelige prisnedsættelser, som er størst i lande med høj grad af markedsåbning.

I meddelelsen præsenteres der også resultater af undersøgelser af liberaliseringens konsekvenser på en række områder. Det konkluderes, at selv fuldstændig markedsåbning har ikke medført noget fald i offentlige servicestandarder. Markedsåbningen har også ifølge Kommissionen vist sig at være forenelig med Fællesskabets mål for forsyningssikkerhed og miljøbeskyttelse, forudsat at de nød vendige supplerende politikker gennemføres. Der kan og bliver også truffet foranstaltninger for at sikre, at den nødvendige omstrukturering af energisektoren finder sted på en socialt ansvarlig måde, som er forenelig med Fællesskabets beskæftigelsespolitiske mål.

Det konkluderes, at der nu er behov for yderligere fremskridt på to områder, nemlig kvantitativt med hensyn til en udvidelse af forbrugernes adgang til det åbne marked, og kvalitativt med hensyn til en liberalisering i dybden, det vil sige skærpelse af de regler, der skal sikre ligeværdig og ikke-diskriminerende adgang til nettene.

a) Forslag til direktiv om ændring af el- og gasdirektiverne

Baggrund og status

Det Europæiske Råd i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 opfordrede til en "hurtig indsats" for at gennemføre det indre marked og bad "Kommissionen, Rådet og medlemsstaterne om hver især inden for deres respektive beføjelser, ... at fremskynde liberaliseringen inden for elektricitet og gas ... Målet er, at det indre marked kommer til at fungere fuldt ud på disse områder. Det Europæiske Råd vil vurdere fremskridtene , når det samles i foråret, med udgangspunkt i Kommissionens rapport og hensigtsmæssige forslag". Europa-Parlamentet anmodede ligeledes Kommissionen om at vedtage en detaljeret tidsplan for opfyldelse af de nøje fastlagte målsætninger med henblik på gradvis at opnå fuldstændig liberalisering af energimarkedet.

Rådet (energi) den 30. maj 2000 bekræftede Lissabon-konklusionerne og opfordrede Kommissionen til at fremsætte forslag til den videre indsats.

På mødet i Det Europæiske Råd i Stockholm den 23.-24. marts 2001 bekræftedes og forstærkedes Lissabon-konklusionerne, men der kunne dog ikke, som foreslået af Kommissionen, opnås enighed om en konkret dato for den fulde markedsåbning.

Det Europæiske Råd besluttede på sit møde i Barcelona den 15.-16. marts 2002 kraftigt at opfordre Rådet og Europa Parlamentet til så tidligt som muligt i 2002 at vedtage de foreliggende forslag vedrørende sidste stadium af åbningen af markedet for elektricitet og gas, herunder

- frit valg af leverandør for alle europæiske forbrugere bortset fra husholdninger fra 2004 for elektricitet og gas. Dette vil svare til mindst 60% af hele markedet;
- beslutning om de videre foranstaltninger på baggrund af erfaringerne og på et tidspunkt inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2003 under hensyntagen til, hvordan public service-forpligtelser defineres, samt til forsyningssikkerhed og navnlig beskyttelse af afsides liggende områder og de mest udsatte befolkningsgrupper;
- adskillelse mellem transmission og distribution på den ene side og produktion og forsyning på den anden side;
- ikke-diskriminerende adgang for forbrugere og producenter til nettene, baseret på gennemsigtige, offentliggjorte priser;
- oprettelse i de enkelte medlemsstater af en tilsynsinstans inden for rammerne af de relevante regler, der navnlig skal sikre effektiv kontrol med vilkårene for tarifiering.

Direktivforslagets indhold

Kvantitative foranstaltninger

Med hensyn til **el** foreslås det, at alle erhvervskunder får fuld adgang 1. januar 2003, og at husholdningerne får adgang 1. januar 2005. For **gas** foreslås, at erhvervskunderne får fuld adgang 1. januar 2004 og husholdningerne samtidigt med elkunderne, dvs. den 1. januar 2005.

Kvalitative foranstaltninger

Adskillelse

Der kræves fuld funktionel adskillelse af henholdsvis transmissionsoperatørens og distributionssystemoperatørens aktiviteter fra andre aktiviteter, herunder produktions- og salgsaktiviteter. Begge typer operatører skal som minimum være uafhængig mht. juridisk person (legal form), organisation og beslutningstagning fra andre aktiviteter, der ikke har at gøre med transmission henholdsvis distribution. For at sikre denne uafhængighed skal systemoperatørerne leve op til følgende:

- ledelsen i systemoperatørvirksomhederne må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede naturgas-/elektricitetsselskab, som har ansvaret for den daglige drift af andre gas-/elforsyningsaktiviteter,
- der skal træffes passende foranstaltninger, der tager højde for systemoperatør-ledelsens personlige interesser på en måde, der sikrer, at den handler uafhængigt,
- systemoperatøren må have fuld kontrol over alle de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde og udvikle nettet, og
- systemoperatøren må etablere et "compliance"-program indeholdende foranstaltninger, der sikrer, at diskriminerende adfærd er udelukket.

Reglerne er dog ikke til hinder for, at et kombineret transmissions- og distributionssystem kan drives af en operatør, såfremt denne lever op til uafhængighedskravene, for så vidt angår andre aktiviteter end transmission og distribution.

Reguleret tredjepartsadgang

Tredjepartsadgang til transmissions- og distributionssystemerne skal være på basis af faste og offentliggjorte tariffer, som anvendes objektivt og ikke-diskriminerende. Tarifferne skal godkendes af en uafhængig tilsynsmyndighed. Forhandlet tredjepartsadgang samt eneopkøber-modellen udgår af direktiverne som mulige optioner.

I øvrigt indarbejdes transitdirektiverne for el og gas i el- og gasdirektiverne og ophæves.

Uafhængig national tilsynsmyndighed/regulator

Medlemsstaterne skal oprette uafhængige nationale myndigheder, som skal spille en central rolle, når det gælder om at sikre adgang til nettet uden forskelsbehandling. De skal derfor have de fornødne ressourcer samt beføjelser til at fastsætte eller godkende transmissions- og distributionstarifferne, før de træder i kraft. Disse regelfastsættende myndigheder har aktive forhandsopgaver, til forskel fra konkurrencemyndighederne, der kun kan optræde efterfølgende i forbindelse med konkurrenceforvridninger.

Organ til overvågning af forsyningssikkerheden

Medlemsstaterne skal udpege et organ til at overvåge forsyningssikkerheden. Opgaven vil ifølge direktivforslaget kunne varetages af den uafhængige tilsynsmyndighed. Det kunne for eksempel være Energitilsynet i Danmark.

Bestemmelser om Public Service Obligations (PSO)

PSO-bestemmelserne i direktiverne skal præciseres og opdateres med henblik på, at EU's borgere kan være sikre på, at fuld markedsåbning vil finde sted på en måde, der tjener deres interesser. På visse punkter ændres reguleringen, således at en PSO går fra at være en option til at blive en forpligtelse. Der vil således blive krævet forsyningspligt for el til alle forbrugere. Endvidere vil der blive på passende bestemmelser i begge direktiver, der skal sikre beskyttelse af særligt udsatte forbrugere, fx ældre, arbejdsløse, handicappede mv., mod urimelig afbrydelse af forsyningerne. Ud over forsyningspligten skal medlemsstaterne sikre forsyninger til rimelige priser til for eksempel periferiområder af hensyn til social og økonomisk samhørighed. Det bliver nu en pligt for medlemsstaterne at gennemføre passende foranstaltninger til beskyttelse af miljøet, ligesom det også bliver en pligt at træffe foranstaltninger med henblik på opretholdelse af forsyningssikkerheden. Specielt sidstnævnte har en vigtig plads i revisionsdirektivet, jf. nedbruddet i elforsyningen i Californien.

Energioprindelsesmærkning (disclosure)

Medlemsstaterne skal sikre, at elforbrugerne på deres elregning og i andet kommercielt materiale oplyses om hver energikildes procentvise bidrag til brændselssammensætningen for den leverede elektricitet og hver energikildes relative betydning for CO₂-udledningen.

b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

Baggrund og status

Det endelige formål med elektricitetsdirektivet er at få oprettet et virkelig integreret fælles marked i modsætning til en situation, som præges af 15 mere eller mindre liberaliserede, men stort set nationale markeder. Dette mål er endnu ikke blevet nået. Ganske vist har den grænseoverskridende handel - i form af konkret elektricitetsudveksling mellem landene - udviklet sig i tidens løb og omfatter nu ca. 8% af den samlede elektricitetsproduktion. Det er imidlertid et ret beskedent tal i forhold til de øvrige økonomiske sektorer.

Selvom næsten alle medlemsstaterne har gennemført direktivet, og transmissionskapaciteten i de fleste tilfælde faktisk er til stede, er der meget, der tyder på, at det stadig volder mange kunder med mulighed for at vælge leverandør organisatoriske og økonomiske vanskeligheder at skulle vælge leverandør i en anden medlemsstat.

Hvad tariffer angår, kræver den enkelte transmissionsoperatør (TSO) et transmissionsgebyr, som ikke nødvendigvis er samordnet med de transmissionsgebyrer, der i forvejen skal betales til andre TSO'er. Da der er forskel på de tarifieringsordninger, der benyttes i medlemsstaterne, kan det beløb, som skal betales for systemadgang på tværs af grænserne, derfor komme til at variere betydeligt, afhængigt af de involverede TSO'er, uden nødvendigvis at stå i forbindelse med de faktiske omkostninger. Hvis der er tale om transit gennem flere medlemsstater, kan disse forhold desuden medføre, at der "går lagkage" i tarifferne (dvs. at de bliver lagt sammen, den ene oven på den anden), hvis alle de berørte systemoperatører opkræver en afgift. Incitamentet til at handle over landegrænser mindskes derved betragteligt.

Et andet vigtigt forhold i denne forbindelse kan være den begrænsede kapacitet i samkøringslinjerne mellem de nationale transmissionssystemer. Man regner med, at overbelastning ved de internationale grænser stadig vil være den vigtigste hindring for fri handel med elektricitet mellem visse europæiske regioner i de næsten 10 år. Det skyldes ikke blot voksende energistrømme, men også ændring af strømningsmønstret. Antallet af samkøringslinjer mellem systemerne og de eksisterende anlægs kapacitet skal derfor nødvendigvis udbygges.

I de tilfælde, hvor de nuværende samkøringslinjers kapacitet er begrænset, bliver principperne for, hvordan denne kapacitet fordeles blandt markedsdeltagerne, afgørende for, hvilke deltagere der kan udnytte de handelsmuligheder, det indre marked tilbyder. Markedsdeltagerne vil blive forskelsbehandlet, hvis der ikke opstilles gennemsigtige regler, som udelukker forskelsbehandling. De etablerede operatører kan hindre ny tilgang til markedet, ikke mindst hvis en stor del af kapaciteten er bundet af langtidskontrakter. Det vil hæmme samhandelens udvikling og betyde langt færre fordele af det indre marked.

På denne baggrund er der efter Kommissionens opfattelse brug for at harmonisere Fællesskabets regler for tariffer for grænseoverskridende transaktioner og for fordeling af den disponible kapacitet på samkøringslinjerne.

Forordningsforslagets indhold

Det er forordningsforslagets formål at indføre faste bestemmelser for den grænseoverskridende handel med elektricitet. Hovedformålet er at sikre, at de omkostninger, transmissionssystemoperatørerne faktisk pådrager sig, afspejles nøjagtigt i afgifterne for adgang til systemet, herunder samkøringslinjerne, og at urimelig omkostninger i forbindelse med grænseoverskridende transaktioner udelukkes.

Vedtagelsen af dette forordningsforslag er et vigtigt led i Fællesskabets strategi for at virkeliggøre det indre marked for elektricitet. Ved at indføre rimelige, omkostningsafspejlende, gennemsigtige og direkte anvendelige regler for tarifiering og tildeling af disponibel kapacitet på samkøringslinjerne - og således fuldstændiggøre bestemmelserne i elektricitetsdirektivet - sikrer det effektiv adgang til transmissionssystemerne med henblik på grænseoverskridende transaktioner.

Med hensyn til tarifiering bygger den påtænkte ordning på det princip, at TSO'erne indbyrdes kompenserer for de elektricitetstransitstrømme, de påfører hinanden, herunder de transitstrømme, der sædvanligvis går under betegnelsen "loop flows" (sløjfestrømme) eller "parallelstrømme". Ifølge forordningsforslaget skal compensationer til de TSO'er, der stiller deres net til rådighed for elektricitet, derfor finansieres ved hjælp af bidrag fra de TSO'er, som er ophav til disse transitstrømme. Desuden fastsætter forordningen en vis harmonisering af de afgifter, der opkræves for adgang til

nationale systemer, i det omfang en sådan harmonisering er nødvendig for at undgå eventuelle forvridninger på grund af forskellige nationale ordninger.

Med hensyn til fordeling af den disponible kapacitet på samkøringslinjerne fastsætter forordningen de hovedprincipper, fordelingen skal følge. I et bilag til forordningen gøres der rede for de nærmere tekniske enkeltheder.

Foruden grundprincipperne for prisfastsættelse og behandling af overbelastning fastsætter forordningsforslaget, at der senere kan vedtages retningslinjer, som opstiller yderligere relevante principper og fremgangsmåder. Disse retningslinjer kan vedtages og ændres uden at ændre forordningen, så der kan ske en hurtig tilpasning til ændrede forhold.

2. Europa-Parlamentets holdning

a) Forslag til ændring af el- og gasdirektiverne

Europa-Parlamentets har efter sin første læsning af Kommissionens pakke stillet en lang række ændringsforslag på både el- og gasområdet. På el fokuserer ændringerne på følgende hovedområder: Øget forbrugerbeskyttelse, øget miljøbeskyttelse, ejerskabsadskillelse ("unbundling") af monopolaktiviteter og kommercielle aktiviteter samt begrænsning af energiselskabers mulighed for at benytte midlerne i de såkaldte "decommissioning funds" (midler henlagt til nedlukning af atomkraftværker) til at opkøbe energiselskaber i andre lande. Europa-Parlamentet har endvidere lagt stor vægt på behovet for fuld markedsåbning.

På gas fokuserer ændringsforslagene på følgende hovedområder: En udvidelse af direktivets anvendelsesområde til at gælde gas generelt (herunder biogas) og ikke kun naturgas, harmonisering af tarifstrukturer, ejerskabsadskillelse af monopolaktiviteter og kommercielle aktiviteter, øget miljøbeskyttelse samt beskyttelse af små producenter og forbrugere.

I Kommissionens forslag af 7. juni 2002 er en del af Europa-Parlamentets forslag blevet indarbejdet. Det drejer sig først og fremmest om forslag til øget miljø- og forbrugerbeskyttelse. Derimod har Kommissionen afslået Europa-Parlamentets ændringsforslag vedrørende krav om ejerskabsadskillelse og øgede krav til de såkaldte "decommissioning funds".

b) Forslag til forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

Europa-Parlamentet har efter sin første læsning stillet en række ændringsforslag, hvoraf de væsentligste vedrører principperne for håndtering af overbelastning af systemet, regulatormyndighedens kompetence samt De Europæiske Energiregulatorers Komités rolle som rådgivende organ for Europa-Kommissionen.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

a) Forslag til ændring af el- og gasdirektiverne

Kommissionen anfører i de indledende betragtninger, at målene for den foreslåede foranstaltning, nemlig oprettelse af et velfungerende indre marked for elektricitet og gas med lige konkurrenceforhold, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne alene. De kan på grund af foranstaltningens omfang og virkninger kun gennemføres på fællesskabsplan, i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincipperne, som fastsat i traktatens artikel 5. Ifølge Kommissionen er direktivet begrænset til det minimum, der er nødvendigt for at nå de pågældende mål, og går ikke videre, end hvad der er nødvendigt herfor. Fra dansk side er man enig i disse betragtninger.

b) Forslag til forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

Kommissionen anfører at Medlemsstaterne ikke kan løse problemet alene, fordi den fremgangsmåde, der skal anvendes til at udarbejde et effektivt tarifieringssystem, kræver samordning og ikke kan udvikles på nationalt plan. Det er regeringens opfattelse at Kommissionens forslag om et lovgivningsmæssigt instrument er i fuld overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Elområdet reguleres i Danmark af elforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser. Naturgasområdet reguleres af naturgasforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser.

5. Høring

a) Forslag til ændring af el- og gasdirektiverne

Direktivforslaget blev sendt i høring den 4. april 2001 til 56 høringsparter med svarfrist den 23. april 2001. Det vil sige at høringsparterne i deres svar ikke har taget højde for vedtagelsen af ændringen af gasforsyningsloven den 7. juni 2001. Energistyrelsen har modtaget 25 høringssvar. Hovedindholdet af høringssvarene er gengivet i resumeet nedenfor.

Bemærkninger vedrørende forslaget til ændring af gasdirektivet

Markedsåbningen

Danske Energiselskabers Forening (DEF), ENERGI E2, Danske Fjernvarmeværker Forening (DFF), Dansk Industri, INDUKRAFT, Foreningen for Slutbrugere af Energi og Mærsk Olie & Gas A/S fremfører alle en positiv holdning til en fuldstændig åbning af naturgasmarkedet.

DONG Naturgas A/S fremfører, at selskabet lægger vægt på at kunne leve op til de "take-or-pay"-aftaler, som selskabet har indgået med DUC. Hvis DONG ikke kan afsætte eventuelle overskydende naturgasmængder på markedsnæssige vilkår, som følge af en yderligere åbning, vil virksomheden kunne lide økonomiske tab. DONG finder, at de muligheder, der tilbydes udenlandske selskaber for salg af gas på det danske marked, må ses i lyset af de kvalitative tiltag vedrørende tredjepartsadgang, der gennemføres i de nærmeste lande. Dette indebærer, at DONG skal sikres tilsvarende formel og reel adgang til de kunder i udlandet, som udenlandske selskaber har adgang til i Danmark, dvs. reel reciprocitet mellem landene.

Adskillelse

DONG Naturgas A/S finder, at kravene vedrørende unbundling er unødigt bureaukratiske, hvilket vil besværliggøre en effektiv og smidig organisation. DONG vurderer, at reglerne først og fremmest vil ramme de mindre gasselskaber, som ikke vil få stordriftsfordele og synergier.

Indukraft, Danske Fjernvarmeværkers Forening Energi E2, Mærsk Olie og Gas A/S og Dansk Industri støtter kravene til adskillelse af netaktiviteter fra produktions- og salgsaktiviteter med henblik på at sikre en effektiv konkurrence og modvirke urimelig forskelsbehandling. Danske Fjernvarmeværkers Forening mener endvidere, at de samme krav burde stilles til lageraktiviteter.

Reguleret tredjepartsadgang til transmissions- og distributionssystemer

Dansk Industri, Energi E2, Danske Fjernvarmeværkers Forening, Mærsk Olie og Gas AS og Foreningen for Slutbrugere af Energi støtter Kommissionens forslag om tredjepartsadgang baseret på offentliggjorte og ikke-diskriminerende tariffer (reguleret adgang).

DONG bemærker til forslaget, at selskabet i forbindelse med overtagelsen af Naturgas Sjælland I/S har givet Konkurrencerådet tilsagn om, at DONG senest den 31. december 2001 etablerer et sæt tariffer for adgang til transmissionsnettet for en standardtransportydelse omfattende en transmissionsaftale med kapacitetsreservation og transport.

Mærsk Olie og Gas A/S fremfører, at det bør sikres, at søledninger, der anvendes til at lede naturgas til land, fremover reguleres efter regler svarende til dem, der gælder for transmissionsnettet.

PSO

Dansk Gasteknisk Center (DGC) nævner, at erfaringerne viser (både i Europa, USA, og Japan), at liberalisering og deregulering af energimarkederne medfører en reduktion i forsknings- og udviklingsindsatsen. DGC indstiller derfor, at der i forbindelse med revisionen af gasdirektivet skabes øget opmærksomhed omkring denne problemstilling, og at der indarbejdes passende mekanismer i direktivet til sikring mod en u hensigtsmæssig reduktion i forsknings- og udviklingsaktiviteten.

EnergiMiljørådet hæfter sig ved, at spørgsmålet om energibesparelser er totalt fraværende i afsnittet om mål for offentlig service i Meddelelsen fra Kommissionen.

Under henvisning til subsidiaritetsprincippet finder DEF, at valget af de instrumenter til beskyttelse af dårligt stillede befolkningsgrupper må være et anliggende for medlemstaterne, herunder for eksempel gennem brug af sociallovgivningen.

Øvrige forhold

Indukraft mener, at der bør indføres en forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende udveksling af gas, svarende til den der gælder på elområdet.

Bemærkninger vedrørende forslaget til ændring af eldirektivet

Adskillelse

Nord Pool støtter direktivets bestemmelser om adskillelse af monopolopgaver og kommercielle opgaver.

PSO

EnergiMiljørådet hæfter sig ved, at spørgsmålet om energibesparelser er totalt fraværende i afsnittet om mål for offentlig service i meddelelsen fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet. Det er Rådets indstilling, at eldirektivforslagets artikel 3, pkt. 2 skal ændres, så det klart fremgår, at energibesparelser er et væsentligt mål for energiselskabernes offentlige service. Endvidere finder R& aring;det, at det vil være oplagt at integrere energibesparelsesmulighederne i alle de aspekter, der indgår i nærværende forslag fra Kommissionen.

Danske Energiselskabers Forening anfører, at forslagens krav om etablering af forsyningspligt for el til "overkommelige og rimelige priser" er uheldigt, da elpriserne under forsyningspligten altid bør være knyttet til markedsprisen. Foreningen anfører endvidere, at det er vigtigt at medlemsstaterne ikke tvinges til at varetage hensyn som social og økonomisk samhørighed, miljøbeskyttelse og forsynings sikkerhed ved indførelse af offentlige serviceforpligtelser, men kan vælge at bruge markedsorienterede virkemidler.

Øvrige bemærkninger

Energi E2 og Danske Energiselskabers Forening anfører, at det er vigtig, at liberaliseringen af el- og gassektorerne sker parallelt.

b) Forslag til forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

Forslaget til forordning blev sammen med eldirektivet sendt i høring den 4. april 2001 til 56 høringsparter med svarfrist den 23. april 2001. Energistyrelsen har modtaget 27 høringssvar. Høringssvarene vedrørende forordningen har alle været positive.

Generelle kommentarer

Danske Energiselskabers Forening, Energi E2, Nord Pool, Indukraft, Eltra, Elkraft System og Energitilsynet støtter alle forslaget til forordning.

Specifikke kommentarer

Elkraft System finder desuden, at handelshindringerne af enhver art på benyttelsen af udlandsforbindelserne bør fjernes med rådsforordningen.

Danske Energiselskabers Forening finder, som foreslået i forordningen, at der er behov for en central kompetence på området for at sikre alle aktører ens rammebetingelser. Foreningen mener derudover ikke, at forordningen skal begrænse sig til at fokusere på transporten af el mellem landene. En betydelig del af de nuværende begrænsninger for realiseringen af ét indre marked ligger inde for de enkelte landes transmissionsnet.

Nord Pool er enig i Kommissionens synspunkt om, at udviklingen må ses som en trappe: Først auktionsprincippet på grænserne og derefter etablering af "market splitting" modellen, som indeholder klarere fordele fremfor auktionsprincippet.

Foreningen for Slutbrugere af Energi er enig i, at tarifferne skal være flow- og ikke afstandsafhængige og at der sker kompensation for transitflow ved betaling mellem TSO'erne. Det foreningens opfattelse, at der bør indføres et system svarende til det i Nord Pool området gældende for udveksling mellem landene.

Kommissionens reviderede forslag af 7. juni 2002 til ændring af el- og gasdirektiv samt forordning om grænseoverskridende elhandel har ikke været sendt i høring, da der ikke er foretaget væsentlige substantielle ændringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag. Det reviderede forslag vurderedes således, at være dækket af de eksisterende høringssvar.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

a) Forslag til ændring af el- og gasdirektiverne

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det eksisterende gasdirektiv er implementeret i dansk ret ved lov nr. 449 af 31. maj 2000 om naturgasforsyning, som ændret ved lov nr. 481 af 7. juni 2001. Loven tager højde for de fleste af de nye tiltag, der er indeholdt i det foreliggende forslag til ændring af gasdirektivet. Det vurderes derfor, at der højst vil være behov for mindre justeringer af lovgivningen på naturgasområdet, hvis forslaget til ændring af direktivet vedtages i den foreliggende udformning.

Det eksisterende eldirektiv er implementeret i dansk ret ved lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 28. august 2001 med tilhørende bekendtgørelser. Der er også i elforsyningsloven taget højde for flere af de nye tiltag, der følger af forslaget til ændring af eldirektivet. Det vurderes derfor, at der ligeledes på dette område højst vil være behov for mindre justeringer af såvel elforsyningsloven som de tilhørende bekendtgørelser, hvis forslaget til ændring af direktivet vedtages i den foreliggende udformning.

Økonomiske og administrative konsekvenser for staten

Da lovgivningen på elområdet i vidt omfang allerede lever op til direktivforslagets bestemmelser, ventes forslaget bestemmelser vedrørende eldirektivet ikke at få væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

Direktivforslagets bestemmelser om en øget åbning af gasmarkederne vil dog skabe større konkurrence på disse markeder, herunder det danske. Et øget konkurrencepres på naturgasmarkedet kan reducere selskabernes indtægtsmuligheder og dermed også statens muligheder for at opnå aktieudbytte fra DONG-koncernen. Det er ikke muligt at kvantificere et eventuelt indtægtstab for DONG Naturgas A/S og et deraf følgende fald i statens udbytte.

b) Forslag til forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen medfører ingen umiddelbare ændringer i dansk lovgivning idet der allerede i den danske ellov samt bekendtgørelser indgår bestemmelser for grænseoverskridende elhandel som harmonerer med forordningens bestemmelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslag til forordning skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

a) Forslag til ændring af el- og gasdirektiverne

Da lovgivningen på elområdet i vidt omfang allerede lever op til direktivforslagets bestemmelser, ventes forslaget bestemmelser vedrørende eldirektivet ikke at få væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Den øgede konkurrence på gasområdet forventes på sigt at kunne føre til lavere gaspriser for alle forbrugere, herunder erhvervsvirksomheder. Det vurderes heller ikke muligt at kvantificere betydningen for gaspriserne af den øgede konkurrence.

Herudover vurderes lovforslaget ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervsvirksomheder. Erhvervsvirksomheder, som har ret til valg af leverandør af gas, og som selv søger om adgang til systemet, vil dog med forslaget om reguleret adgang til transmissionsnettet få en lettelse, idet selskaberne ikke skal anvende ressourcer på forhandling om adgang til systemet.

Forslaget forventes ikke udover eventuelt faldende gaspriser at have økonomiske konsekvenser for amter eller kommuner.

b) Forslag til forordning om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling

Forslag til forordning skønnes at have gunstige samfundsøkonomiske konsekvenser, idet et mere velfungerende indre marked for elektricitet uden barrierer for grænseoverskridende udveksling af el kan medvirke til lavere elpriser.

8. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været nævnt til orientering i Folketingets Europaudvalg, første gang i forbindelse med Rådsmødet (energi/industri) den 14. – 15. maj 2001, jf. aktuelt notat af 30. april 2001, side 8 ff. Sagen blev forelagt med henblik på forhandlingsoplæg i forbindelse med Det Europæiske Råds møde den 15.-16. marts 2002, jf. aktuelt notat af 15. februar 2002, sendt til Folketingets Europaudvalg den 15. februa . Senest har sagen været forelagt til orientering i Folketingets Europaudvalg i forbindelse med rådsmødet (energi/industri) den 6-7. juni 2002, jf. side 68 i aktuelt notat af 22. maj 2002, sendt til udvalget den 23. maj 2002.

-

-

11. a Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om koordinering af foranstaltninger med hensyn til forsyningssikkerhed for olieprodukter(KOM(2002) xxx)

Nyt notat

Europa-kommissionen vedtog den 11. september 2002 en pakke af forslag vedrørende energiforsyningssikkerhed, herunder ovennævnte direktivforslag. Forslaget er sat på dagsordenen til rådsmødet den 4. oktober 2002 til præsentation ved Kommissionen. Forslaget er p.t. ikke modtaget officielt. Notatet er derfor udarbejdet på grundlag af en foreløbig udgave på engelsk.

Resumé.

Direktivforslaget indebærer en udbygning, EU-koordinering og ændret anvendelse af de lagre, som indgår i det eksisterende lagerberedskab for olie. Mest markant er, at Kommissionen efter en komitéprocedure skal kunne anvende lagre til intervention på oliemarkedet for i perioder at kunne dæmpe stigende oliepriser. Derfor skal lageromfanget øges fra 90 til 120 dages forbrug, og 1/3 af lagrene skal ejes af en offentlig organisation.

1. Baggrund og indhold.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 (indre marked) i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget indgår i en pakke, der samlet omfatter følgende forslag om forsyningssikkerhed for olie og naturgas:

- a. forslag til Parlamentets og Rådets Direktiv om sikring af en hensigtsmæssig virkemåde for det indre marked for olieprodukter ved koordinering af foranstaltninger om forsyningssikkerhed;
- b. forslag til Parlamentets og Rådets Direktiv om foranstaltninger om forsyningssikkerhed for naturgas med henblik på at sikre en hensigtsmæssig virkemåde for det indre marked;
- c. forslag om ophævelse af 3 nugældende direktiver om forsyningssikkerhed for olieprodukter;
- d. forslag om ophævelse af 2 nugældende Rådsbeslutninger om forsyningssikkerhed for naturgas.
- e. Meddelelse om det indre energimarked: koordinerede foranstaltninger om energiforsyningssikkerhed.

I det følgende behandles alene det under a. nævnte direktivforslag.

Forslagene er fremsat som opfølgning af Kommissionens grønbog "På vej mod en europæisk strategi for forsyningssikkerhed" KOM (2000) 769, endelig udgave. Grønbogen blev fremlagt i slutningen af 2000 og efterfulgtes af en offentlig høring af medlemsstaterne, industrien, interesseorganisationer mv., afsluttet i marts 2002.

Direktivforslaget om forsyningssikkerhed for olieprodukter har til hensigt at foretage en udbygning, EU-koordinering og ændret anvendelse af det nuværende lagerberedskab for olie, rettet mod en forsyningskrise. Kommissionen begrundet forslaget med følgende betragtninger:

- a. Forsyningssikkerhed og koordinering af foranstaltninger herom er en del af implementeringen af det indre energimarked. Dette indre marked er bl.a. baseret på behovet for solidaritet mellem medlemsstaterne, herunder i centrale energisektorer som olie, gas og el.
- b. EU's energimarked er sårbart, da 80% af forbruget er baseret på fossile brændstoffer, hvoraf 2/3 importeres. I 2020 kan importandelen for olie være øget til 90% og til 70% for naturgas. Denne sårbarhed kan have geopolitiske, økonomiske og sociale konsekvenser.
- c. I en global økonomi er målsætningen for EU dog, isoleret set, ikke at opnå energimæssig uafhængighed eller at mindske afhængigheden, men at håndtere de risici, som er konsekvenser af afhængigheden af olie. Disse risici er dels en egentlig forsyningsmangel, dels kraftige prisudsving, som påvirker forbrugerlandenes økonomiske vækst.
- d. Således angives som estimat, at en stigning i råolieprisen på 10 USD pr. tønde vil reducere den økonomiske vækst med 0,5% i de industrialiserede lande og 0,75% i udviklingslande. Dog er der ikke en lineær sammenhæng mellem råoliepriser og økonomisk vækst. Pludselige, uventede og meget kraftige prisstigninger kan derfor forårsage økonomiske skadevirkninger, som langt overstiger disse skøn, og kan derved føre til sociale spændinger og problemer.
- e. Den væsentligste risiko i dag er derfor ikke en forsyningsmangel, men derimod de økonomiske skadevirkninger, som kan resultere af prisstigninger. Sådanne prisstigninger kan opstå p.gr.a. dels fysiske forhold, som påvirker udbud og efterspørgsel på markedet, dels spekulative handlinger p.gr.a. forventninger om mulige prisudsving.
- f. Det nuværende lagerberedskab for olie - etableret i 1970'erne gennem IEA (Det Internationale Energiagentur) og gennem EU-direktiver - er ikke længere tilstrækkeligt:
 - EU-foranstaltningerne mangler solidaritet mellem medlemsstaterne. Desuden mangler der en EU-beslutningskompetence med hensyn til dispositioner over olielagre i lagerberedskabet.
 - IEA-mekanismerne er forældede, de forudsætter enighed mellem alle 26 medlemslande og kan kun anvendes i tilfælde af en forsyningsmangel, men ikke over for stigende oliepriser. Endvidere har IEA-landene (excl. EU) ikke nødvendigvis samme interesser som EU i en krisesituation.

Der er derfor behov for at kunne foretage indgreb rettet mod for høje priser på oliemarkedet. Sådanne indgreb skal kunne foretages hurtigt.

Lagerberedskabet består i de fleste lande af lagre hos olieselskaber, idet kun nogle lande har etableret særskilte organisationer med den opgave at holde lagre. Som oftest indgår lagrene i lagerberedskabet derfor i selskabernes operationelle lagre. Dette påvirker det indre markeds virkemåde og giver konkurrenceforvridning mellem raffinaderiselskaber og ikke-raffinaderiselskaber.

I det indre energimarked - som vil blive det største, integrerede og mest åbne regionale marked i verden - vil ét lands beslutninger om olie- og gasforsyninger have konsekvenser for de andre lande. Samtidig vil det enkelte land ikke kunne påvirke markedssituationen i væsentlig grad. EU har derfor en vigtig rolle med hensyn til at koordinere og understøtte medlemsstaterne for at sikre, at markedet fungerer og har tilstrækkelig høj forsyningsikkerhed. Regulering af forsyningssikkerhed bør derfor være en del af det indre energimarked.

Kommissionen anfører, at målsætningerne for EU med hensyn til forsyningssikkerhed vil være

- at sikre solidaritet mellem medlemsstaterne i tilfælde af en energikrise gennem koordineret handling;
- at varetage forsyningssikkerhed ved at fastlægge hensigtsmæssige mekanismer til håndtering af forsyningsmangel;
- at varetage fysisk sikkerhed for forsyninger og installationer;
- at sikre markedsstabilitet ved drøftelser med producentlande og gennem markedsindgreb for at sikre markedets funktionalitet.

Kommissionen anfører endvidere, at der bør etableres EU-rammer for forsyningssikkerhed, som medlemsstaterne implementerer i samarbejde med olieindustrien, herunder

- harmonisering af de nationale lagerberedskabssystemer, bl.a. ved krav om at alle medlemsstater skal etablere en offentlig lagerorganisation, som skal eje mindst 1/3 af de krævede lagre;
- koordineret anvendelse/frigivelse af lagre i lagerberedskabet modsat i dag, hvor der på EU-niveau alene er gensidige drøftelser og hvor samarbejdet i IEA ikke sikrer en sådan EU-koordinering;
- harmonisering af interventionskriterier, især over for olieprisstigninger.

Endelig skal der opbygges ekspertise på EU-niveau i form af et "Europæisk Observationssystem for olie- og gasforsyninger". Kommissionen vil eventuelt på et senere tidspunkt fremsætte forslag om en "Teknisk Organisation for olie- og gasforsyningssikkerhed".

Forslagets indhold

Direktivforslaget indeholder forslag om følgende forhold:

- a. ændringer af hvorledes der kan disponeres over lagerberedskabet for olie i tilfælde af en forsyningskrise m.m.;
- b. ændringer af omfang, organisering m.m. af lagerberedskabet for olie;
- c. ændringer af kompetenceforhold mellem EU og medlemsstaterne;
- d. etablering af EU-ekspertise vedrørende olie- og gasforsyninger.

Disse 4 forhold gennemgås mere detaljeret nedenfor.

Med hensyn til *ændringer af hvorledes der kan disponeres over lagerberedskabet for olie i tilfælde af en forsyningskrise* indebærer forslagens artikel 6-8 samt 9(2):

I tilfælde af forsyningsforstyrrelser for olie eller generelle forventninger om en risiko herfor, som kan medføre store prisudsving og som alvorligt kan påvirke økonomiske forhold og det indre marked kan Kommissionen via en komité-beslutningsprocedure (forskriftsproceduren) beslutte, at medlemsstaterne,

- gradvist frigiver de etablerede olielagre i lagerberedskabet;
- begrænser olieforbruget på konkrete områder eller generelt.

Gradvis frigivelse af de etablerede olielagre i lagerberedskabet kan foretages, når spotprisen for råolie er sådan, at hvis dette prisniveau vedvarer i 12 måneder, så øges EU's eksterne olieregning for denne periode med et beløb svarende til 0,5% af EU's bruttonationalprodukt, sammenlignet med EU's gennemsnitlige eksterne olieregning for de 5 foregående år. Det vil være opfyldt, når prisen på Brent-råolie (den normale referencepris for råolie fra Nordsøen) overstiger 30 USD svarende til 28-29 USD for den såkaldte OPEC-kurv (af olie kvaliteter).

Forbrugsbegrænsninger kan foretages, hvis forsyningsforstyrrelsen udgør mindst 7% af den normale forsyning af råolie i verden. Kommissionen kan fastsætte nærmere regler og betingelser for de foranstaltninger, som skal udføres af medlemsstaterne. Medlemsstaterne skal derfor sikre,

- at de har beføjelser til at gennemføre de besluttede foranstaltninger;
- at lagrene i lagerberedskabet er til stede og til rådighed;
- at lagrene ikke anvendes til andet bortset fra tilfælde af lokale forsyningsproblemer eller som følge af internationale forpligtelser;
- at de har planer for indgreb i tilfælde af forsyningsforstyrrelser for olie eller generelle forventninger om, at der er risiko herfor.

Med hensyn til *ændringer af omfang, organisering m.m. af lagerberedskabet for olie* indebærer forslagens artikel 2-5 samt 9(1) og 10(1):

Medlemsstaterne skal have et lagerberedskab, der for hver oliekategori svarer til 90 dages indenlandsk olieforbrug i det foregående kalenderår. Dette niveau skal senest 1. januar 2007 øges til et niveau svarende til 120 dages indenlandsk olieforbrug. Lagrene kan holdes i den pågældende medlemsstat eller en anden medlemsstat. Hvis en medlemsstat holder sine lagre i en anden medlemsstat, kan sidstnævnte stat ikke modsætte sig, at lagrene overføres til førstnævnte medlemsstat. Medlemsstater skal kontrollere lagre for hinanden.

Medlemsstaterne skal senest 1. januar 2007 etablere en offentlig lagerorganisation, som skal eje mindst 1/3 af lagerberedskabets lagre (= 40 dage). Hvis en medlemsstat pålægger olieselskaber en lagringspligt, skal den offentlige lagerorganisation påtage sig at holde lagre på vegne af ikke-raffinaderiselskaber mod betaling svarende til omkostningerne derved.

Medlemsstaterne skal sikre rimelige og ikke-diskriminerende vilkår for forhold vedrørende lagringspligt, herunder mellem forsyninger fra raffinaderier i medlemslandet og raffinaderier i en anden medlemsstat. Kommissionen fastsætter nærmere regler, herunder

- definitioner af de forskellige produktkategorier;
- beregningsmåder for det indenlandske olieforbrug og for de deraf følgende lagringsforpligtelser, herunder for hensyntagen til indenlandsk olieproduktion ved disse beregninger;
- fremsendelse til Kommissionen af statistiske data til overvågning af medlemsstaternes opfyldelse af forpligtelserne.

Med hensyn til *Kommissionens kompetence* indebærer forslagets artikel 8 og 10 at:

- Kommissionen skal gennemføre alle nødvendige foranstaltninger for at gennemføre dette direktiv.
- Kommissionen træffer beslutninger om indgreb i tilfælde af forsyningsforstyrrelser for olie eller generelle forventninger om en risiko herfor.
- Sådanne beslutninger træffes af Kommissionen under en komitologibeslutningsprocedure (forskriftsprocedure, jf. komitologiafgørelsen, artikel 5 (1999/468/EF)).

Med hensyn til *etablering af EU-ekspertise vedrørende olie- og gasforsyninger* indebærer forslagets artikel 11 at:

Senest 1. januar 2004 skal der oprettes et "Europæisk Observationssystem for olie- og gasforsyninger" med teknisk, videnskabelig og juridisk-økonomisk ekspertise. Denne organisation styres af Kommissionen, som vil indbyde repræsentanter for medlemsstaterne og for berørte sektorer til møder. Arbejdsopgaverne for "Europæisk Observationssystem" omfatter

- overvågning af det indre og det internationale oliemarked;
- medvirken til etablering af fysisk overvågning af infrastrukturer i og uden for EU, som bidrager til forsyningssikkerhed for olie;
- overvågning af forsyningssikkerheden for olie og de procedurer, som i en krisesituation skal sikre denne forsyningssikkerhed;
- undersøge udviklingen af effektive sikkerhedsforanstaltninger i oliesektoren;
- overvågning af lagerberedskabet for olie samt procedurerne for dets anvendelse og indførelse af forbrugsbegrænsende foranstaltninger;
- oprettelse af databaser til brug for opgaverne.

Medlemsstaterne skal implementere direktivet senest 1. januar 2004, dog på enkelte områder senest 1. januar 2007.

2. Europa-Parlamentets holdning.

Europa-Parlamentet udtalelse foreligger endnu ikke.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Kommissionen anfører,

- at i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet kan formålene med forslaget - nemlig oprettelse af et fuldt operationelt indre marked for olieprodukter baseret på fri konkurrence og forsyningssikkerhed for olieprodukter - ikke opnås ved, at medlemsstaterne handler uafhængigt af hinanden; og
- at formålene derfor bedst opnås på Fællesskabsniveau; samt
- at direktivforslaget ikke går videre end nødvendigt for dette formål.

Regeringen finder, at en vurdering af hvorvidt forslaget lever op til nærheds- og proportionalitetsprincippet må afvente en analyse på grundlag af det officielt fremsendte forslag.

4. Gældende dansk ret.

Danmark har internationale forpligtelser vedrørende lagerberedskab for olie i forhold til dels IEA, dels EU. Disse forpligtelser vedrører:

a. Opretholdelse af lagre af olieprodukter, hvor IEA- og EU-forpligtelserne beregnes forskelligt:

- IEA-forpligtelserne beregnes på grundlag af medlemslandenes årlige nettoimport af råolie og olieprodukter. Som nettoeksportør af olie har Danmark ikke p.t. sådanne forpligtelser over for IEA.
- EU-forpligtelserne beregnes på grundlag af medlemsstaternes årlige olieforbrug og svarer til 90 dages indenlandsk forbrug i kalenderåret før. Som nettoolieeksportør har Danmark p.t. en 25% reduktion af forpligtelsen, som derfor p.t. svarer til 67,5 dages forbrug.

a. Rapportering af statistiske data m.m. til IEA og EU om olieforhold.

b. Mekanismer for indgreb i tilfælde af forsyningskriser, hvor der er

- IEA-mekanismer, dels i selve IEP-traktaten (Det Internationale Energiprogram), som er grundlaget for IEA's virksomhed, dels i den senere vedtagne såkaldte CERM-procedure (Co-ordinated Emergency Response Measures),
- hvorimod der ikke er egentlige EU-mekanismer for indgreb.

Gældende dansk lovgivning om lagerberedskab for olie består af:

- a. Lov nr. 1275 af 20. december 2000 om pligtige lagre af mineralolie og mineralolieprodukter med tilhørende bekendtgørelser.
- b. Lov nr. 165 af 7. maj 1975 om oplysnings- og salgspflicht vedrørende kulbrinter.
- c. Lovbekendtgørelse nr. 88 af 26. februar 1986 af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger, især § 1.

5. Høring.

Direktivforslaget er p.t. ikke modtaget officielt og på dansk og har derfor ikke kunnet sendes i høring.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

En redegørelse for forslagets lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser må afvente en analyse af det officielle forslag.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser.

En redegørelse for forslagets samfundsøkonomiske konsekvenser må afvente en analyse af det officielle forslag.

8. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

11. b Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv vedrørende foranstaltninger til at sikre forsyningssikkerhed for naturgas(KOM(2002)xxx

Nyt notat

Europa-Kommissionen vedtog den 11. september 2002 en pakke af forslag vedrørende energiforsyningsikkerhed, herunder ovennævnte direktivforslag. Forslaget er sat på dagsordenen til rådsmødet den 4. oktober 2002 til præsentation ved Kommissionen. Forslaget er p.t. ikke modtaget officielt. Notatet er derfor udarbejdet på grundlag af en foreløbig udgave på engelsk.

Resumé

Direktivets formål er at sikre et velfungerende indre marked for naturgas ved beskyttelsesforanstaltninger til sikring af naturgasforsyningssikkerheden. Direktivet skal etablere et fælles rammeværk, inden for hvilket medlemslandene skal definere en generel, gennemsigtig og ikke-diskriminerende forsyningssikkerhedspolitik, som er i overensstemmelse med et fælles konkurrencemarked for naturgas. Der skal bl.a. defineres klare roller og ansvar for markedsak tørerne med hensyn til forsyningssikkerhed inden for markedet.

1. Baggrund og indhold

Forslaget til direktiv har hjemmel i Artikel 95 TEF (indre marked) og skal derfor behandles af Europa-Parlamentet og Rådet efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 TEF.

Forslaget indgår i en pakke, der samlet omfatter følgende forslag om forsyningssikkerhed for olie og naturgas:

- a. forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om koordinering af foranstaltninger med hensyn til forsyningssikkerhed for olieprodukter;
- b. forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv vedrørende foranstaltninger til at sikre forsyningssikkerhed for naturgas;
- c. forslag om ophævelse af 3 nugældende direktiver om forsyningssikkerhed for olieprodukter;
- d. forslag om ophævelse af 2 nugældende Rådsbeslutninger om forsyningssikkerhed for naturgas.
- e. Meddelelse om det indre energimarked: koordinerede foranstaltninger om energiforsyningssikkerhed.

Kommissionens meddelelse

I meddelelsen, som ledsager direktivforslaget, redegør Kommissionen for de hidtidige fremskridt i bestræbelserne på at gennemføre et fælles indre marked for naturgas. Kommissionen vedtog i november 2001 en grønbog om Europas fremtidige energiforsyningsituation (KOM(2000)769) som viser fællesskabets svaghed med hensyn til eksterne energiforsyninger og dets afhængighed med hensyn til geopolitiske, økonomiske og sociale vilk&ari ng;r. Fællesskabets økonomi er således hovedsageligt baseret på fossile brændsler i form af olie, naturgas og kul, hvor 2/3 er importeret. Brændslerne udgør omkring 80% af energiforbruget i den Europæiske Union. Hvis intet sker, vil afhængigheden om 20-30 år være endnu større og importen af energi kunne udgøre op til 70 % af det samlede energiforbrug. For olie vil importen kunne nå 90 % og for naturgas 70%.

I en situation med en sådan afhængighed af importeret energi vil den Europæiske Union stå over for såvel fysiske som økonomiske risici. Den fysiske risiko vedrører faren for midlertidig afbrydelse af forsyningen af energiresourcer som et resultat af uheld ved transport og oplagring, mens den økonomiske risiko vedrører kraftige prisstigninger på energi med alvorlige følger for den økonomiske vækst og besk& aelig;ftigelsen.

Det konkluderes i Kommissionens meddelelse, at den eneste måde at garantere et passende niveau for energiforsyningssikkerheden, er gennem en koordineret og fælles reaktion fra medlemslandene, som er den mest effektive måde at reagere på en energikrise.

I det følgende behandles alene det under b. nævnte direktivforslag.

Kommissionen anfører, at den Europæiske Union gør stadig fremskridt i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked for naturgas og elektricitet. Som det fremgår af grønbogen om Europas energiforsyningsituation vil liberaliseringen bidrage til forsyningssikkerheden under forudsætning af, at der sker en reel markedsintegration. Det Europæiske Råd i Barcelona den 15. og 16. marts 2002 understregede derfor behovet for en st&aeli g;r&k og integreret

energiinfrastruktur som rygraden i det indre marked og en vigtig forudsætning for at sammenbinde de europæiske økonomier.

Markedsåbning og passende fysisk sammenkobling af markederne er ikke i sig selv garanti for et likvidt marked, baseret på sikre naturgasleverancer fra både indenlandske og eksterne ressourcer. Derfor er det vigtigt, at et fuldt åbent marked bliver suppleret med en klart defineret ny politik for de generelle rammer med hensyn til forsyningssikkerhed inden for markedet såvel som klare roller og ansvarsfordeling for markedsaktørerne.

Naturgas er blevet en stadigt vigtigere energikilde i den Europæiske Union. I 2000 udgjorde naturgas ca. 24 % af det samlede energiforbrug i EU. Væksten i naturgasforbruget forventes at fortsætte og i Vesteuropa steg naturgasforbruget i 2001 med 2,5 %, som et resultat af en væsentlig stigning i såvel antallet af husholdninger som anvender naturgas som i elværkernes brug af naturgas til elektricitetsfremstilling. Både forbruget af naturgas og elekt ricitet forventes at stige med mere end 40 % inden 2020, og naturgassens markedsandel inden for EU af det samlede energiforbrug kan stige til omkring 30 %. Det er især naturgas til elfremstilling, der forventes at stige.

Europa er relativt godt stillet med hensyn til naturgasforsyning med betydelige egne gasreserver og 70-80 % af de globale gasreserver inden for økonomisk rækkevidde af det europæiske marked. Ved Norges implementering af gasdirektivet senere i år, som følge af dette lands medlemskab i Det Europæiske Økonomiske Samarbejde (EØS), vil Norge blive en fuldt integreret partner i det indre gasmarked. Den kombinerede EU/EØS gasproduktion f orventes at stige i de kommende år, baseret på beviste og mulige nye gasforekomster. I 2010 forventes det interne EU/EØS gasmarked at være afhængigt af import med 25-30 % af gasforbruget. Ved en udvidelse af EU med de 10 Central- og Østeuropæiske kandidatlande forventes en afhængighed af gasimport på 35-40 % af gasforbruget i 2010. På den anden side vil EU's importafhængighed som sådan (uden Norge) være væsentlig h&o jere og muligvis så høj som $\frac{3}{4}$ for de nuværende 15 medlemslande.

I Kommissionens meddelelse "EU's naturgasforsyningssikkerhed" (KOM(1999) 571 endelig) blev det annonceret, at Kommissionen jævnligt ville rapportere til Rådet og Europa-Parlamentet om EU naturgasforsyningssikkerhedsspørgsmål, og hvis den skulle finde behov herfor, ville Kommissionen kunne udarbejde forslag til at forbedre naturgasforsyningssikkerheden og videreudvikle det fælles rammeværk for naturgasforsyningssikkerheden.

Det eksisterende Gasdirektiv (98/30/EC) anerkender medlemslandenes ret til at fastsætte forsyningssikkerhed som en offentlig service forpligtelse (PSO). Gasdirektivets artikel 24 giver endvidere medlemslandene ret til midlertidigt at træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i tilfælde af en pludselig krise på energimarkedet.

Direktivforslagets indhold

Direktivets formål er at sikre et velfungerende indre marked for naturgas ved beskyttelsesforanstaltninger til sikring af naturgasforsyningssikkerheden. Direktivet skal etablere et fælles rammeværk, inden for hvilket medlemslandene skal definere en generel, gennemsigtig og ikke-diskriminerende forsyningssikkerhedspolitik, som er i overensstemmelse med et fælles konkurrencemarked for naturgas. Der skal bl.a. defineres klare roller og ansvar for markedsakt&os lash;erne med hensyn til forsyningssikkerhed inden for markedet.

I direktivets artikel 4 fastsættes det generelle niveau for forsyningssikkerheden:

- at medlemslandene skal tage de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at forsyningssikkerheden kan opretholdes i en periode på op til 60 dage under normale temperaturmæssige forhold til ikke-afbrydelige kunder, som ikke har mulighed for at skifte til et andet brændsel i tilfælde, hvor der sker afbrydelse af forsyningen fra den største naturgas forsyningskilde.
- at medlemslandene skal tage de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at forsyningssikkerheden kan opretholdes i 3 dage til ikke-afbrydelige kunder, som ikke har mulighed for at skifte til et andet brændsel i tilfælde af ekstremt kolde temperaturer, som statistisk indtræffer hvert 20 år.
- at medlemslandene skal tage de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at forsyningssikkerheden kan opretholdes til ikke-afbrydelige kunder, som ikke har mulighed for at skifte til et andet brændsel i tilfælde af en ekstremt kold vinter, som statistisk indtræffer hvert 50 år.

Til opfyldelse af forpligtelserne kan medlemslandene anvende instrumenter, såsom afbrydelige kunder, forsyningsfleksibilitet, spotmarked, men oplagring af gas inden for medlemslandene eller uden for må bidrage med en nødvendig minimumsandel.

I artikel 5 sættes et stringent rapporteringssystem op for gasforsyning, efterspørgsel, lager, forsyningssikkerhedsmæssige foranstaltninger m.v., for såvel medlemslandene som Kommissionen. I artikel 6 forpligtes Kommissionen til at overvåge situationen for langsigtede gaskontrakter under henvisning til EU's forsyningssikkerhed. Endvidere kan Kommissionen – hvis den finder det nødvendigt – vedtage formelle anbefalinger og/eller beslutninger medlemsstater til at foretage særlige foranstaltninger for at sikre, at en passende minimumsandel af ny gasforsyning fra ikke-medlemslande over de følgende fem år efter direktivets ikrafttræden er baseret på langsigtede kontrakter, og at passende likvide gasforsyninger er udviklede og til rådighed inden for EU til at understøtte stabile langsigtede gasforsyninger.

I henhold til artikel 7 skal medlemslandene tage passende foranstaltninger til at sikre ikke-diskriminerende bevillingsprocedurer til lagerudbygning og LNG-faciliteter og fjerne alle barrierer for etablering af disse faciliteter. I tilfælde af en ekstraordinær gasforsyningssituation, giver artikel 8 Kommissionen mulighed for - efter konsultation med en nedsat komité – til at udstede anbefalinger til medlemslandene om at træffe de nødvendige foranstaltninger vedrørende frigivelse af lagergas, fastsættelse af ledningskapacitet og afbrydelse af afbrydelige kunder for at danne grundlag for speciel assistance til medlemslande som i særlig grad er ramt af nedbrud i gasforsyningen.

Såfremt de trufne foranstaltninger er utilstrækkelige, kan Kommissionen i overensstemmelse med en komitéprocedure forpligte medlemsstater til at træffe specifikke foranstaltninger med sigte på at yde den nødvendige assistance til andre medlemsstater, der i særlig grad er ramt af en afbrydelse af gasforsyningerne.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet udtalelse foreligger endnu ikke.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører i de indledende bemærkninger, at direktivets formål er at sikre et velfungerende indre marked for naturgas ved beskyttelsesforanstaltninger til sikring af naturgasforsyningssikkerheden. Der er derfor ifølge Kommissionen et klart behov for at definere et fælles rammeverk for gennemførelsen af foranstaltninger til at sikre sikkerhed for eksterne energiforsyninger, som kun vil medføre minimumsbegrænsninger på konkurrencen. Den eneste måde at garantere et passende niveau for energiforsyningssikkerheden er gennem en koordineret og fælles reaktion af medlemslandene. De foreslåede regler udgør alene en overordnet ramme, mens det vil blive overladt til medlemslandene at gennemføre de mere detaljerede arrangementer. Forslaget opfylder på det grundlag efter Kommissionens opfattelse nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Regeringen finder, at en vurdering af hvorvidt forslaget lever op til nærheds- og proportionalitetsprincippet må afvente en analyse på grundlag af det officielt fremsendte forslag.

4. Gældende dansk ret

Naturgasområdet reguleres af naturgasforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser.

5. Høring

Da dokumenterne endnu ikke foreligger officielt og på dansk, er der ikke foretaget høring.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

En redegørelse for forslagens lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser må afvente en analyse af det officielle forslag.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En redegørelse for forslagens samfundsøkonomiske konsekvenser må afvente en analyse af det officielle forslag.

8. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg